Ч. 60 (13.958). Львів, четвер 7. березня 1935. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. РІК LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КОНФІСКАТА „ДІЛА“.

Вчорашнє (59) число „Діла“ підпало знову конфіскаті — цим разом за два місця в резолюціях Народнього Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання (частина I. і II. резолюції). Це 6-а з черги конфіската в цьому році.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У третій резолюції при кінці зложено помилково: „регулярної“ боротьби, зам. „легальної“. Та резолюція повинна виглядати так: Народній Комітет уважає, що єдиною відповіддю на таку політичну програму польської влади супроти українського народу в Польщі є якнайширше закроєна і переведена в життя консолідація всіх українських незалежних національних сил у Польщі, що стоять на платформі **легальної** боротьби за права українського народу.

Анґльо-Український Комітет у Льондоні.

27. лютого появився в деяких органах англійської преси комунікат про засновини Анґльо-Українського Комітету в Льондоні. Це перший цього роду комітет в Англії. Особи, що входять у його склад, є найкращим доказом, що повстав він не випадково і не під впливом якихось товариських розмов, а є вислідом глибокого переконання англійських діячів, що така організація повинна істнувати в інтересі вірної інформації про ролю України.

Комунікат, виданий цим комітетом, виглядає так:

„ЗАСНОВИНИ АНҐЛЬО-УКРАЇНСЬКОГО КОМІТЕТУ.

„Становище українців у Східній Европі заслуговує на поважну увагу британського громадянства.

„Українці замешкують менш-більше однотільну етнографічну територію (більшу як Велика Британія і Франція), поділену під цей час між СССР, Польщу, Чехословаччину і Румунію.

„Дуже мало було дотепер спроб справедливого відношення до українців і постійне нехтування цієї складної справи може остаточно спричинити конфлікт, у який буде втягнена вся Европа.

„Тому нижче підписані створили окремий комітет під назвою **Анґльо-Український Комітет**, який має на меті стежити за подіями і вживати таких засобів, які покажуться потрібними“.

Між членами, що підписали комунікат, находяться: льорд Дікінсон, член палати льордів, пані Даґдейл, проф. Дж. П. Ґуч, Лянсельот Льотон, адв. А. Лінкольн, С. А. Мекартней, полк. С. Л. Малсон, Джофрей М. Мендер, член палати послів, сер Вольтер Нейпір, льорд Ноел-Бакстон, член палати льордів, проф. Р. В. Сітон-Вотсон, Мері Шіпшенкс.

Пані Даґдейл, сестрінниця міністра закорд. справ із часів світової війни, льорда Ґрея, що була якийсь час делеґаткою англійського уряду при Лізі Націй, знає прегарно нашу справу, бо в свій час присвятила їй чимало основних студій. Проф. Дж. П. Ґуч, історик, кол. посол (ліберал), співредактор видань кеймбріджського університету „Історії Британської Дипльоматії“, співредактор місячника „Контемпорері Ревю“. С. А. Мекартней — автор більших політичних праць, головно з обсягу справ меншостевих. Такі особи, як льорд Дікінсон, льорд Ноел-Бакстон (кол. міністер хліборобства), сер Вольтер Нейпір, проф. Р. В. Сітон-Вотсон, пані Мері Шіпшенкс, добре знані українському загалові, тому зайво пояснювати, хто вони.

(За Укбюром, Льондон.)

Бенефіс у 25-ліття сценічної праці нашого артиста.

15 березня ц. р. припадає 25-ліття сценічної праці нашого відомого артиста, Петра Сороки. За ввесь той час ділив він долю більшости наших галицьких артистів, що не мали постійної сцени у столиці, приневолені служити нашому драматичному мистецтву у невідрадних обставинах, мандруючи з міста до міста, часто місяцями без спромоги заробити на прожиток. Грав він у ріжних наших трупах, зумів проявити свій талант і на чужій сцені.

У 25-ліття його праці його товариші та прихильники його таланту рішили підготовити йому бенефісову виставу з його співучастю. П. Сорока виступить у комедії Меріям-Лужницького „Акорди“ 15. ц. м. у салі „Театру Ріжнородностей“ в год. 7.30 веч.

Підписані Товариства звертаються оцим з покликом до львівського громадянства, щоб воно своєю численною участю у бенефісовій виставі дало доказ своєї симпатії до артиста і причинилось до скромного дару в день його роковин.

„Союз Діячів Українського Мистецтва“.
„Кооператива Український Театр“.
За Організацію Вечора:
Експер. сценка „Богема“.

Новий голод на Україні винищує 6,000.000 людей.

НЮ ЙОРК, 18-го лютого. (Вл. кор.) Нові жахливі сцени голоду на Україні подає сьогоднішній „Ню Йорк Джернал“, поміщуючи першу статтю про це Томаса Вокера, америк. журналіста, що перебуває тепер у Льондоні. Вокер побував до Совітської Росії минулої весни разом з гуртом інших туристів совітського подорожного бюра Інтурист, але по дорозі на Україні відлучився від громади і подорожував самостійно. Там зібрав він світлини своєю камерою і мав щастя вивезти їх із Совітів. Це сталося так, що він відкинув камеру перед виїздом і урядовці не підозрівали його в посіданні таких важних документів. У сьогоднішньому числі „Джернала“ поміщено чотири світлини. Одна представляє людину застрілену за те, що визбирувала колоски недалекого колхозу, якого вона була членом. Над умерлим батьком стоїть старший хлопчина і плаче. Друга світлина показує здохлу коняку, над котрою стоїть якийсь урядовець, щоб відогнати селян та не допустити їх забрати мясо. Третя картина представляє чоловіка, що виліз на віз зі сіном і тім помер з голоду, четверта дві селянки, що визбирують зерна збіжа на колхозі. На це дав уряд дозвіл, як знак великої ласки. Ціла стаття написана описом жахливих сцен, а починається лапідарними словами: „Недавно я перейшов Україну в Совітській Росії, де 6 міліонів селян згинуло з голоду за останніх 18 місяців тому, що большевицький уряд наложив на їх живо завеликі налоги. Останньої зими солдати червоної армії за розказом з Москви забрали стільки збіжа від селян з останнього збору, що вони не могли виживити себе і своєї худоби в зимі. Світлини, що йдуть з оцею низькою статтею, зняв я на превеликий риск мого життя і вивіз їх у моїх кишенях. На щастя, мене не ревідували. Я відкинув цінну камеру, заки я прибув до границі, щоб не розбудити серед совітських урядовців на границі підозріння і штука вдалася..“

У 85-тиліття Масарика.

Львів, 7. березня 1935.

З нинішнім днем перший президент нової Чехословаччини кінчає вісімдесять пятий рік свого життя. Вісімдесять шостий рік стрічає Т. Ґ. Масарика людиною свіжою, здоровою, повною духових сил, і як завсіди творчою, з великою силою ріжних інтересів. Бож хоч великий провідник чеського народу і творець чехо-словацької політичної єдности, в очах світа в першій мірі — державник і політик, його діяльність усе була дуже багатогранна — нема ніякої ділянки в людському житті, яка його не цікавилаб, та якої він не старався поглибити, й не дати своєї власної відповіді на дуже складні нераз питання. Політика й історія, література й мистецтво, культура й наука, фільософія й мова та її відносини до життя, співжиття народів між собою, взаємини між славянами й т. д. і т. д. — все це однаково важне й однаково цікаве для Масарика. Дрібна, мозольна праця на всіх цих ділянках творить цінність, що для народу не пропадає. З цього погляду Масарик високо все ставив працю чеського народнього вчителя, того тихого робітника без імени, що перероджував чеське село. З приводу свого вісімдесятьліття він представникам учительства сказав був, що, власне, нову чеську державу створив він — народній учитель, створив її своєю дрібною, невидною для посторонніх працею.

Розглядати всю Масарикову діяльність спинятись над його заслугами для чеського народу, тут не місце. Головні риси одного і другого в нас відомі. Тут зазначимо тільки, що рідко коли у світі можнаподибати таку велику гармонію між думкою та вчинками, як це бачимо саме в Масарика. Є це зразок безкомпромісової великої людини, що все вміла за свою правду стати, за неї боротися. Чи це буде його політичний реалізм, який йому доводилося проводити проти девять десятих чеського народу, чи боротьба проти непідроблености короледворського рукопису, чи виступи в обороні засуджених за ритуальне вбивство, чи сміливий захист сербських та хорватських діячів перед усевладним австрійським політиком ґр. Ерենталем, чи промови за рівноправністю українців у Галичині у віденському парляменті (травень, 1907. р.). Бож фільософічний світогляд Масариків збудований на ідеях гуманности, які казали йому ввесь час брати в оборону кривдженого, слабшого, й які розріжнили його, практичного гуманіста, з проповідниками невблаганого закону історичного матеріялізму, з марксистами — з одного боку і його, практичного християнина, високо релігійну людину, з провідниками пануючої в Чехії Церкви.

Виходячи з цього світогляду, Масарик не міг бути ніколи прихильником ніякої диктатури. Проповідник демократії й поступу, на яких повинна спиратися сучасна держава, Масарик осуджує панування вулиці чи зліва чи зправа, гостро виступає проти московського комунізму, італійського фашизму й німецького гітлеризму, бож усі ці політичні форми не допускають вияву вільної думки. Тим і пояснюється, що держава, на чолі якої стоїть він, Масарик, стала захисним островом, де знайшли спокійне місце вигнанці з країв, де демократію сховано в домовину. Тим

толсняється, що серед розбурханого моря політичних і національних пристрастей, іде розмірно спокійно праця ріжних народів, які найшлися в рямцях сучасної Чехословаччини. Немає, здається, держави, де конституція просякнута ідеями Масарика, допускала би таку широку культурно-національну волю, як держава Масарика. Ідеал президента Чехословаччини — запрягти до творчої політичної співпраці всі народи, які замешкують чехословацьку республику. І хоч як воно в теперішніх часах важко це зробити — Масарикова думка повільно здійснюється.

Президент Масарик, за згодою представників Закарпаття влучив у межі Чехословаччини й частину нашого народу. Не можемо закривати очей на те, що відносини в цій частині етнографічної української території ненормальні. А проте, коли зрівняємо те, що було на цій землі до 1918. р., в тим, чим стало Закарпаття вже тепер, ми можемо бути вдоволені. Відносини на Закарпатті складні. Ще довго мститиметься на ньому давній мадярський режім, не так скоро виполе нова українська свідома генерація, яка виростає у вільній державі Масарика, ввесь той мадярсько-москвофільський кукіль, що густо заріс усе Закарпаття. Алеж усе це покоління, що ховає у своїх душах велику пошану для президента, має те переконання, що воно переможе, й переможе саме при допомові ідей, які проповідував усе Масарик.

Великий прихильник Росії (демократичної, не — царської й не большевицької), російської культури й письменства, Масарик небагато розмірно прикладав ваги до української проблеми. Бодай менше, ніж, наприклад, до справи лужицьких сербів. А проте вона для нього не була чужа, в австрійському парляменті перед війною і в часі російської революції. Практичний вияв прихильности його до українських культурних справ треба добачати в його активній допомові культурним установам української політичної еміграції, головно українському університетові у Празі.

З нагоди 85-ліття великого діяча, вченого й людини — бажаємо президентові Масарикові кріпкого здоровля, а чеському народові, щоб його провідник прожив іще довгі роки для його добра та щастя.

На релігійному роздоріжжі.

(Релігійна боротьба в Німеччині, її стан і вигляди).

II.

„Nord. Glaubensgemeinschaft" є крайнім виявом течій, що змагають до створення одноцілої національної, германської релігії навіть за ціну зірвання з цілим світом, а може власне й для цього. Крім неї є також течія інша, більше тверереза і більше практична, що має на меті... реформу християнства в дусі расово-моральних і державних потреб німецького національного соціялізму. Цей релігійний рух зосереджений в організації „Німецьких християн" („Дойче Хрістен"). Члени тої організації називають себе справжніми спадкоємцями Лютра і правовірними інтерпретаторами його науки. Їх безпосередньою метою є обєднати всі протестантські віроісповідання в одній, державній німецькій церкві. Акцію „Німецьких християн" підтримує уряд і ціла війна в лоні нім. протестантської Церкви вийшла саме ізза тої підтримки. У відношенні до поганського руху в Німеччині, уряд зберігає невтральність. Прихильну?... Мабуть; бо нічим не спиняє місійної поганської пропаганди. Декрету міністра внутрішніх справ про заборону публичної критики міжконфесійних ріжниць і конфліктів у лоні протестантської Церкви не можна вважати спрямованим проти поганської акції. Він відбирає лише тій акції вістря релігійної боротьби, не допускає до стихійного зудару двох світоглядів, — але змоги поганської пропаганди в масах ні в чому не обмежує.

Зрештою нині вже обмежити не може. Цікаво написав на цю тему в „Райхсварт" (ч. 46·15 м. р.) визначний гітлерівський діяч ґраф Ревентльов, обговорюючи появу вище згаданого декрету:

„Мусимо зрозуміти, що релігійна боротьба в Німеччині стала духовою, релігійною та моральною (sittliche) конечністю. Ніхто не хоче і не може заперечити, що в німецькому народі повстав релігійний фермент (religiöse Gärung), що не є переходовим, поверховним явищем, але все глибше охоплює і просотує німецькі душі. Воно переповнене всіми проблемами, які взагалі можуть виринути в релігійній ділянці. Як усюди, так і тут є цей фермент природним, а тому й конечним процесом, який не спинений, мусить довести до очищення; спинений натомість — розложить ферментуюче тіло. Саме на релігійному полі дає історія нім. народу погані, нещасні і трагічні приклади. В таких випадках (спинювання ферменту) витворюються легко хоробові огнища, запальні затроєння крови, як знаємо це зрештою з досвіду на інших суміжних ділянках громадянського життя...

„Вільна релігійна боротьба є сьогодні внутрішньою конечністю для нашого народу, що опинився у глибокому вирі також релігійного шукання. Нарід питає: Де є Бог? і: в які релігійні форми можемо влити і втримати живою нашу тугу за Ним? Булоб зле, якщоб ми мусіли обмежити свободу того вияву.

„Далекозорний розум вожда і канцлера (Гітлера) оповістив і забезпечив всім свободу віри та совісти. І якщо з другого боку міністерство внутрішніх справ бачилось примушеним заборонити на майбутнє критику міжконфесійних конфліктів в лоні протестантської Церкви, то це не обмежує на ділі свободи релігійних стремлінь, але є конечністю, що її викликала гострота та завзятість боротьби".

В тому місці слід підчеркнути один незаперечний і багатомовний факт: Серед хаосу релігійних терть і суперечностей, одинока католицька Церква в Німеччині стоїть твердо і непохитно. Що більше: з відкритим шеломом виступає до боротьби за право опіки та інгеренції в духове життя німецького католицького громадянства. Національний соціялізм атакує — як досі позиції нім. католицизму доволі несміло і хаотично. Однак це не значить, що до генерального, протикатолицького наступу не прийде. Це залежить виключно від часу, в якому гітлеризм опанує протестантську Церкву, а щойно опісля прийде черга на католицизм. Прийде, бо мусить прийти, якщо нац.-соціялізм не схоче перечеркнути своєї програми. В заложенні цієї програми є створення централістичної, обєднаної як найтісніше, німецької держави. Щоби обєднати всіх німців не лише механічно, але й духово, треба було їм дати ідею, духову підставу того обєднання. Тією підставою став расизм. Те, що Гітлер у свому ідеольогічному творі „Mein Kampf" порівнює поняття расизму з поняттям релігії, не є звичайною собі грою слів, але має глибоке психольогічне обосновання. Церква в Німеччині ніколи не мала обєднуючої функції, а й нині ця держава представляється під релігійним оглядом дуже ріжноманітно і розбито.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 30

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Орган шляхотської партії, „Ґазета Народова", помістив у ч. 214 з 1895 року з нагоди появи „Стрийського Голосу" під наголовком „Нове часопісмо руске" статтю такого змісту:

„Ми не підносилиб на отсьому місці появи нового руського часопису, якби не обставини, в яких він виступає на політичну арену. Вже перед деяким часом ми повідомляли, що в Стрию під рукою адвоката д-ра Олесницького має виходити новий руський політичний часопис під впливом агітацій, що розпочалася в Турчанщині, опісля розвинулася в Стрийщині та має на меті зібрати в один табор всі руські партії і фракції задля спільного ділання. „Діло" не скривало свого страху, яким наповняв його той намір, що грозив підкопанням його екзистенції, а на кожний спосіб утратою всяких впливів. Тоді намір не здійснився очевидно тому, що спільному діланню не ставало спільної ідеї. Сьогодні той намір здійснюється. Як довідуємося з „Діла" і „Галичанина", появилося вже перше число „Стрийського Голосу". Видавцем його є, як повідомляє „Галичанин", концipієнт адвоката Олесницького, пан Володимир Охримович; це видавництво викликали напасти руських рептильних газет на панів Олесницького, Охримовича й о. Давидяка з Тухлі. Радується теж дуже москвофільський „Галичанин" з цього приводу, хоч найправдоподібніше не йде тут про „Народну Часопись" ані про „Буковину", які покищо не мають значіння серед ревних русинів, але про „Діло", і може саме тому затирає руки „Галичанин", якому дошкулює теперішня політика „Діла", що на кожному кроці докучає москвофілам, як і полякам. Тож тільки з ненависти до „Діла" може „Галичанин" називати програму „Стрийського Голосу" здоровою, яка на першому місці ставить головні заповіди радикалів і соціялістів.

„Стрийський Голос" так обосновує свої народини: Події останніх літ витворили серед нас особливе положення, сумне й важке під кожним оглядом. В публичному життю нема нині середовища, яке лучилоб загал, нема провідної ідеї, що кермувалаб кроками представників нашого народу. Ті русини з провінції, що у всіх важніших хвилинах привикли були оглядатись на осередок краю, на столицю і вичікувати звідтіль ініціятиви й директиви, стоять нині безрадні, бо не бачать у тому осередку такої організації, яка в рішаючому менті моглаб дати ініціятиву до всенародньої акції й побудити ввесь нарід у краю до сміливої, енергійної оборони всіх життєвих інтересів краю; а ця сумна дійсність витворює пресумні наслідки. Внутрі руського загалу родиться щораз більший брак взаїмного довіря, шириться недовіря до власних сил, а слідом за цим іде апатія й безділля. Багато щирих і совісних робітників опускає нині руки, а й ті, що ще працюють, тратять серед хаотичного й непевного положення ясну ціль з очей і праця щирих одиниць губиться при недостачі організації та не приносить бажаних вислідів. Серед загалу русинів можна стрінути нині голоси, що вважають змагання до консолідації мильним політичним кроком, ба, навіть зрадою. (Це виразна колючка під адресою народовців і „Діла". — Прим. Ред. „Ґаз. Нар."). Солідарність русинів стала в деяких кругах посміховищем, яким із погордою обкидають усіх тих, що в них висока політика утилітаризму не вбила ще памяти про основні правила динаміки. Ця обставина є проявом крайньої деморалізації і наглядним доказом панування особистих і партійних інтересів, бож і партійний інтерес, що ослаблює загальну силу народу, стає приватним інтересом. На Підгірю, каже „Стрийський Голос", виробилась під проводом „Підгірської Ради" безоглядна солідарність русинів. Її засади відомі в краю і з „Підгірської Ради" вийшов приказ видавати часописи, які поза місцевими справами малиб на приміті загал руських справ, головно консолідацію під теперішню пору, коли в такій важній для краю хвилині і в центрі і на провінції далі кипить серед нас братня сварня, коли пристрасти й засліплення дійшли у багатьох до того ступня, що навіть оклик „Hannibal ante portas!" не спамятує противників.

Отже „Стрийський Голос" скидає з престола львівських провідників і народовців, і москвофілів, виповідає війну і „Ділові", і „Галичанинові", але чи це причиниться до консолідації? Хіба, що впадуть обі ці партії й оба часописи. Що правда, д-р Олесницький надається на представника консолідації, бо вмів притягнути до себе руських радикалів, добути собі визначний вплив між народовцями та працює рука в руку з москвофілами. Це велика штука сидіти вже не на двох, але на трьох стільцях і домагатися, щоби всі йшли під його прапор.

в Німеччині дві третини населення є протестантські, а одна третина католицька. При цьому нім. протестантизм ділиться на кілька відтінків. Це є різниці, які в ніякому разі не пособляють акції обединення в дусі гітлерівської програми. Якщоб німецький нарід був одної віри, то може й національний соціялізм вдоволивсяб компромісом між Церквою і державою, подібно, як це зробив у фашистівській Італії Мусоліні. Але Німеччина не може бути ні одноціло протестантською, ні одноціло католицькою. Тому мусить стати расистівською, а Церква, як така, буде толерована, якщо пристосується всеціло до ідеольогічних вимог гітлеризму. На такий „компроміс" католицька Церква ніколи не піде. Це ясне. Тому, на католицькому відтинку заповідається боротьба довга і завзята. Її наслідки не дадуться передбачити.

III.

А тепер льогічне питання: — Чому фільософія расизму так різко протиставляється християнському світоглядові?

Відповідь на це дає творець гітлерівської системи расизму А. Розенберг у своїй відомій книжці п. н. „Der Mythus des 20 Jahrhunderts". На його погляд, — а тим самим на погляд нац.-соц. партії — всяка релігія лише тоді впливає корисно на людину, коли виробляє в ній високовартний характер, зберігаючи при цьому всі расово-духові прикмети даного народу („des Volkstums"). Християнська віра в ніякому разі не відповідає цим вимогам, а зокрема виховна система католицької Церкви руйнує фізичні та духові прикмети нім. народу. Вона насичена двоглядною мішаниною абстракційного ідеалізму та магічного демонізму. Католицька Церква, як зрештою всі християнські віроісповідання, ставить на першому місці любов і милосердя в універсалістичному розумінні. Але не у всіх народів стоять ті гасла на першому місці. Це залежить від якости їхньої культури та духових предиспозицій. У німецькому народі, в його духовій структурі, на першому місці стоїть честь і обовязок („Ehre und Pflicht"). Любов і милосердя мають тут підрядне значіння і коли станеться так, що вони беруть верх у виявах збірної психіки, тоді — настає грізний мент расово-національного декаденсу (упадку). Нема випадковости в цьому, що у народніх переказах та в нордійсько-ґерманській поезії всюди бачимо поняття чести та обовязку на першому місці. Це випливало з характеру німецької народньої душі, це вчило старих герман бути відповідальними за свої вчинки і вливало в їх душу відвагу та прикмету послуху. Такою була питома ґерманська культура, коли вогнем і мечем звалилося на німецький нарід... римсько-сирійське християнство. Германські боги і Вальгаля впали тоді під ударами насильства, але геній германської душі не перестав шукати світогляду, що був би виявом його стремлінь і надприродної туги.

Християнство?... Що дає нам християнство? — питає Розенберг. І відповідає: Ідею покори і абсолютного послуху, хочби ці ідеї ставали в розріз із германським розумінням чести. На погляд Розенберга, цілий дух християнства є чужий германській психіці. Таке напр. милосердя „caritas" християнської етики наказує людині помагати ближньому во імя любови і співчуття. Германська мораль не розуміє цього, бо поміч ближньому наказує німцеві обовязок.

Такі є основні погляди „нордійської фільософії" у відношенні до християнства. Достаточні для зрозуміння суті конфлікту між національним соціялізмом і Церквою.

А становище уряду?... Уряд, як і все життя в Німеччині — є опанований нац.-соціялістичною партією. Але підчас коли ідеольогічна доктрина вимагає одного, практика правління ставить вимоги куди більше помірковані. В тому саме лежить причина спроб опанувати найбільшу в Німеччині — протестантську Церкву. Гітлеризм бачить в творцеві тої Церкви, в Мартині Лютерові, вибух ґерманського духа, що хотів зробитись самостійним і тому розірвав тенети Риму. Лютер роздвоївши католицизм, став — на погляд Розенберга — спасителем західної культури, але в ділянці релігійній не сотворив світогляду, що відповідав би духовим потребам ґерманської раси. Він відкинув Рим, але на його місце поставив Єрусалим. Національний соціялізм хоче справити помилку Лютра, вливаючи у форму нім. протестантизму якнайбільше свого ідеольогічного змісту. Це зусилля є тепер головною точкою практичної програми уряду в ділянці церковної реформи в Німеччині. Програма, перед якою все ще стоїть великий знак запиту..

Роман Голіян.

Ось що д-р Олесницький з метою консолідації подає як видовище для руського народу і як провідну ідею для його представників: „Треба: 1) Передовсім використати конституцію так, щоб користали з неї упосліджені досі кляси, що становлять саме силу руського народу. Тому домагатись вселюдного, заг. і тайного голосування. Дальше під економічним оглядом для селян і маломіщан не вдоволятися фразами про ощадність і працю, але домагатись від держави земельних реформ, як на приклад парцеляції камеральних дібр (Редакція боялась конфіскати і тому не сягає по приватне добро). Дальше треба домагатись: 2) повної автономії і незалежности руського народу (тут мова про поділ Галичини). В цілій Східній Галичині має бути руська мова урядова та у всіх наукових заведеннях мовою навчання. 3) Вкінці слід всіми силами підносити освіту та громадянську самосвідомість руського сільського населення під гаслом: „Все з народом, через нарід і для народу".

Це — додає „Стрийський Голос" — тільки загальний нарис тих точок, що сьогодні кожного русина без різниці партій повинні лучити до спільного діла. Як то? Радикалізм і безоглядний соціялізм мають бути тим лучником? Чи того загального голосування бажає нарід, бажають руські священики? Як може лучити програма, особливо щодо решти точок, абсолютно невикональна? Це не програма державних мужів, патріотів, яким залежить на добрі загалу, це програма агітаторів. Чи відбуронанням можна дійти коли до консолідації? Але нехай собі сушать цим голову русини самі!"

(Далі буде.)

Пленарне засідання сойму.

ВАРШАВА, ПАТ. Пленарне засідання сойму відбудеться у пятницю 8. березня ц. р.

—o—

Карієра Кагановича.

Відхід Кагановича з політбюра комуністичної партії викликав у Москві різні коментарі про це нове рішення Сталіна. Одначе цього рішення партійної верхівки не слід уважати відсуненням Кагановича від впливів. Каганович обняв керму того самого народнього комісаріяту комунікації, керманичем якого колись теж був відомий кріваний кат Че-ка Дзержинський. Кагановича вважають добрим організатором і большевицький уряд сподівається, що він припинить руїну комунікації і транспортових засобів СССР. Одначе в Москві переконані, що новий етап карієри Кагановича, себто призначення його комісарем комунікації, не вийшов тільки з мотивів оборони СССР. Головна причина його призначення комісарем комунікації — це сподівання большевицького уряду, що тепер удасться виєднати більшу позичку від одної великої держави на будову і перебудову залізниць СССР.

Серед близьких, що голодують.

Від нашого висланця до села Яворівщини.

Хто знає, що таке голод, хто бачив хоч раз голодуючих людей, той знає, що це масове лихо, поруч повені. Найбільше, бо загрожує смертю, найтрагічніше — бо не вбиває зразу, а томить, виснажує й підриває людину повільно й завзято. І якщо преса алярмує громадянство у випадках масового голоду — то це поважна справа: йде про життя та працездатність тисячів одиниць, про страшні наслідки для національного організму, це християнський обовязок милосердя.

В Яворівщину, звідки повідомлено нашу редакцію про початки голоду, їхав я, відчуваючи, що моя поїздка відповідальна. І коли пишу ці рядки під враженням того, що бачив, боюся: що безсильне перо й журналістичний хист в обличчі жорстокої дійсности.

*

Ви знаєте славний яворівський поїзд. Є про нього анекдота, що його машиніст їздить з кошиком і по дорозі збирає гриби в лісі. Кажуть теж, що одна жінка не хотіла сідати в нього, хоч як запрошував її машиніст, бо спішилася „на термін". Так було мабуть колись. Нині той поїзд іде як давніше, тільки має два вагони і старомодну льокомотиву, а трохи не на кожній стації причіпає до себе різні вантажні вагони й льори з сіном і деревом.

Отже три години їзди таким поїздом і коло одинацятої висідаю на стації Цетуля. Стація — дрючок, на якому табличка. Висідаєте, поїзд відїздить і ви серед чистого поля. А морозний вітер з дощем кидається, шарпає, рве — справді лютневий вітер. Але ось надїздить фіра: Добрі люди вислали вам вовче футро, бараницю, парасолю (зі своєю маю вже дві), а візник перепрошує вас, що мусів оподалік ждати в захисті за хатами, бо на полі годі.

Їдемо. Незгірші коні біжуть швидко. Сніг лежить брудними клаптями на полі. Болота майже нема, бо скрізь — піски, аж не хочеться вірити. Нивки, що прибігли аж до доріжки — жовто-сірі і просто дивно, що може ще щось на них вродитися.

— Земля погана — показує візник батогом. — Як хочете жита, то мусите сіяти рік люпінь, а рік жито. Бараболі ще-ще. Але бісова мати висихає, так вам дощ, як крізь решето пробігне. Та ще й погана — о! на мороз. Торік то жито вимерзло. Ще такого не бувало.

Він пересувається на сідалі з житнього снопа й у мужицьку тверду долоню бере колоски:

— Вірите чи ні, що це жито немолочене. Таке було скрізь. Оноді я таки не вірив і спробував ще молотити. Змолотив дві копи і що гадаєте: нецілий ґарнець.

Колоски лежать тонкі, анемічні на мозолистій долоні, як дитячі трупи. Мороз зварив їх, як тільки вони висунулись у колосок і аж дивно, що ці колоски — власне причина голоду.

— Коні не такі, вівса не бачать — докінчує візник.

Їдемо рівниною. Село Вільшаниця, куди їду, цікаве. Соломяні великі будівлі стоять рядом, збоку сосновий ліс, на вигоні рідка мурава на піску.

— Громадський ліс — пояснює візник. — От іноді якому бідакові платву дадуть, але й тоді староство мусить затвердити...

Їдемо вулицею поміж хати, такі галицькі сільські хати: обложені загатою, без огорож, з малесенькими віконцями, з закиданим подвірям. Бідні ці хати й бідні ті, що живуть у цих хатах.

Візок рівно вкочується попід церкву на приходське подвіря.

ЧИМ ЖИЛО СЕЛО ВІЛЬШАНИЦЯ?

Вільшаниця, село, до якого я їхав і в якому вже сьогодні люди голодують, це велике, розкинене село, що має яких 300 загород. Селяни, за винятком 10—15 — бідняки, малоземельні, багато серед них взагалі не має землі. Земля піскова, дуже слаба на врожай. В цілому селі крім кооперативи, приходства й хати одного емерита-чужинця, нема покрівлі під бляхою.

Зате Вільшаниця може почванитись чим іншим: Вона відома не тільки у всій Галичині та Польщі, але й за кордоном з виробу кошиків, рогож, сандалів та плетінок з трощі. Цими плетінками село рятувало себе завжди від нужди. Хоч у селі й околиці трощі нема, то вільшаничани винаходили її в дальшій і далекій околиці (Ходорів, Краківець, Люблинець б. Чеснова, Тарнаватка й Зимне на Волині) і їхали туди за нею. На місці жали її серпами на довгих держаках, по пояс а то й по пахи в воді, нераз хворіючи від цього, платили й везли до села. Ціна такої трощі на місці різна: 8 зол. за копу снопів у Ходорові, 35 зол. у Краківці. На місці, в Яворові, продають і жиди таку трощу, по 1 зол.

за сніп. Зі снопа трощі можна виробити 3 кошики по 30 сот. з мягкого ядра трощі та кілька рогож з дальших її частин, отже можна відібрати який 1.20—1.50 зол., не враховуючи своєї праці. З трощі роблять теж плетінки у четверо, що їх уживають до виробу меблів. Таку плетінку, довгу на 50 м., називають у селі „метром“, а ціна залежно від якости (є їх 3 сорти) хитається між 8—24 сотиків. Рогожі платять на місці по 5 сот., пару сандалів 20—25 сот.

У Вільшаниці виплітають з трощі всі: чоловіки, жінки, молодь, діти. У хатах найдете варстат для виробу рогож та побачите довгі шнури „метра“, на одному кінці якого сидить той, що плете та закинувши його через гак під стелею, тягне-плете далі. Готові вироби купували здавна жиди й купують досі, тепер поважну їх кількість бере кооператива в селі „Селянин“, що розвивається дуже добре, але про це дальше. Крім цього з готовими виробами вільшаничани мандрували по околиці, до Львова а й по Галичині, заходили з ними навіть до Варшави, а за гроші купували харчі, збіже й одежу й так жили. Назагал праця при трощі важка: за день виплете доросла вправна людина найбільше 3 „метри“, 4 плетінки, 2—3 кошики, отже заробіток її вагається від 40 сот. до 1.20 зол. в день.

СВІДОМІСТЬ СЕЛА.

Вільшаниця — назагал свідоме село. Є в цьому, як ми вже згадували, українська кооператива „Селянин“, що мин. року мала яких 30 тис. зол. обороту й сьогодні торгує ще денно пересічно 100 зол., читальня „Просвіти“ з амат. гуртком, кружок „Рідної Школи“, „Сільський Господар“ і „Союз Українок“. Всі товариства мають свої домівки у прегарному будинку кооперативи, що має велику салю на вистави та збори.

Не знаю, що булоб у Вільшаниці, якби не ця кооператива. В цьому селі я вперше побачив ясно значіння кооперативної ідеї. Кооператива „Селянин“ перебрала майже все виробництво села, постачає сирівці й вишукує місця збуту. Мин. роками вона вагонами замовляла трощу в чужих околицях і привозила її до села. Вона зорганізувала теж збут продукту й висилала вільшанецькі плетінки-„метри“, кошики та рогожі не тільки до Станиславова, Бережан, Рівного, Луцька, але й до Рудніка над Сяном, до Бельська, Лодзі, Познаня й ін. Цікаво, що між її відборцями є всього дві українські фірми (кооп. „Надія“ в Монастирі б. Сіняви й „Добро“ в Хотіні п. Александрія), а „Центросоюз“ злегковажив цю виробничу й метку станицю, залишив її на власні сили, що більше — ні він, ні Пов. Союзи Кооп., до яких ця кооператива нераз зверталася у фахових справах — не ласкаві були відповідати, хоч діставали оплачену листівку на відповідь. Кооператива виявила сама незвичайну життєздатність, сама виробила собі клієнтів і найшла джерела сирівцю, але з другого боку має оправданий жаль до кооперативного проводу, що не підтримує її. Факти, які мені оповідали, передаю не тільки тому, що тема тієї статті зовсім інша. А чейже це не дурниця — найти збут на грубі тисячі „метрів“ та стати справжньою допомогою для села. Коли я був у селі — кооператива вислала фірою до Рудніка (35 миль!) 5 тисяч „метрів“, мені показували в магазині кооперативи ще яких 9 тисяч, але найважніше: На моїх очах приніс якийсь збідований хлопчище до кооперативної крамниці рогожу, за яку йому почислили 5 сот. і він з місця взяв за 2 гр. пшона, за 1 гр. соли й за 2 гр. муки... Так менш-більш приймає кооператива ввесь вироблений у селі продукт, виплачує за нього товаром, а що це для Вільшаниці — треба бути на місці, щоб зрозуміти.

Та найкраще змалює нам діяльність кооперативи її біланс, що виказав мин. року 30 тис. зол. обороту, десятки агентів, яких вона вислала на всю Польщу з виробами села й конкуренція жидів, що не може стравити тієї станиці. Ці жиди не тільки обнижують штучно ціну продукту, але ось коли я був у селі, кооператива знала вже довірочно, що ще поки поїхав її віз з „метрами“ до Рудніка — пішла туди телеграма з фікційною офертою, багато нижчою від цін кооперативи...

(Докінчення буде.)

А. Курдидик.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Ревуть гармати у Греції.

ФРАНЦУСЬКІ КОРАБЛІ ІДУТЬ ДО ГРЕЦІЇ.

ПАРИЖ, 6. 3. ПАТ. На приказ французького міністра маринарки Пієтрі відїхав до грецького порту Пірей контрторпедовець „Верден“, щоб берегти інтересів французьких громадян. Крім того до Греції відпливуть ще два французькі кружляки.

ЛЕТЮЧКИ ДО ПОВСТАНЦІВ. — ЗАВЗЯТІ БОЇ З ПОВСТАНЦЯМИ.

АТЕНИ, 6. 3. ПАТ. Атенська телеграфічна агенція повідомляє: Урядові війська приневолили повстанців відступити за ріку Струму. Їх окружило військо уряду зі Сальонік і дивізія полк. Епістаса. Повстанці мають замкнену дорогу до втечі.

Вчора рано військові літаки уряду розкинули летючки до збунтованих військ. У тих летючках міністер війни ген. Кондиліс запевняє збунтованих вояків, що їх втягнули до бунту старшини, які скривають дійсну причину повстання. Уряд має змогу здавити бунт, але не хоче проливати крови своїх дітей. Тому уряд дає збунтованим 24 години часу надуматись і скласти зброю, бо в противному випадку проти них виступить ціла сухопутня армія і летунська фльота. Вчора в год. 10. рано минув перший речинець ультімату ген. Кондиліса. До цього часу ніодин відділ повстанців не склав зброї. Повстанці мають ледви кілька гірських гармат.

ПАРИЖ, 6. 3. ПАТ. З Атен надійшли вістки, що при відступі повстанців на другий беріг р. Струми згинуло 50 повстанців, багато було ранених. Уряд поробив заходи, щоб оборонити побереже перед наступом збунтованої фльоти. Зі Сальонік надійшла вістка до Парижа, що 21 літаків бомбардує збунтовану фльоту.

АТЕНИ, 6. 3. ПАТ. В год. 10.15 атенська радіостація перехопила радіотелеграму команданта збунтованих кораблів до ген. Каменоса, що збунтована фльота опинилася в дуже тяжких умовинах.

Атенська телеграфічна агенція заперечує вістки закордонних радіостацій, буцімто до повстанців перейшов четвертий грецький корпус урядового війська в околиці міста Каваля і повстанці захопили вже більшу частину Греції. Згадана агенція заперечує теж, буцімто повстанці зросли вже до 70.000 і команду над ними обняв уже ген. Пластірас. Агенція стверджує, що крім Крети і невеличкої частини східної Македонії ціла Греція в руках уряду. Ген. Пластірас прибув до Бріндізі, де жде на дальший хід подій у Греції.

АТЕНИ, 6. 3. ПАТ. Тому, що речинець ультимату проминув у ночі і повстанці не склали зброї, урядові війська почали нині вранці обстрілювати повстанців підготовляючись до наступу. Коло острова Аморгос (Киклади) бачили збунтовані кораблі, які швидко плили до острова Санторін. Летуни повідомляють, що збунтовані кораблі розбрились по морі. Невідомо, де перебуває тепер кружляк „Аверос“.

ЗАБОРОНИЛИ ПЕРЕЛІТАТИ ЧУЖИМ ЛІТАКАМ.

ПАРИЖ, 6. 3. ПАТ. Грецький уряд заборонив перелітати понад Грецією усім літакам чужих держав.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНИТИ ПРОЛИВ КРОВИ.

АТЕНИ, 6. 3. ПАТ. Колишній міністер закордонних справ Міхальокопульос, прихильник Венізельоса, звернувся до нього з домаганням, щоби припинив боротьбу, яка може довести Грецію до катастрофи.

Щоденник „Естія“ пише, що колишній премієр Папастасіо повідомив міністра внутрішніх справ, що не думає втікати з Атен ні з Греції. Тому міністер згодився, щоби він залишився в хаті. Одночасно Папастасіо вислав до президента Заіміса листа, в якім пише, що обовязком кожного громадянина зробити все щоб припинити пролив крови.

„Парі-Соар“ помістив інтервю зі синами Венізельоса. Сини запевняють, що єдина мета Венізельоса це оборона республики.

БОЛГАРСЬКО-ГРЕЦЬКИЙ КОРДОН ЗАМКНЕНИЙ.

СОФІЯ, 6. 3. ПАТ. Щоденник „Камбана“ пише, що грецько-болгарський кордон замкнений від трьох днів. На кордоні чути відгомін стрілів.

ЗАТРІВОЖЕННЯ НА БАЛКАНІ.

Болгарський міністер закордонних справ Батолов заявив, що події у Греції цікавлять Болгарію тому, що можуть нарушити мир на Балкані. Одначе Болгарія не думає користати з положення ні збільшувати труднощі. Збільшені урядом відділи на кордоні мають оборонний характер. Заявив, що не знає, чому турецький уряд стягає військо на турецько-болгарський кордон. Додав, що між Болгарією і Туреччиною є договір приязни, який Болгарія виконує льояльно.

АТЕНИ, 6. 3. ПАТ. Щоденник „Естія“ пише: Три балканські держави Туреччина, Румунія та Югославія повідомили грецький уряд, що слідкують з великим зацікавленням за ходом подій у Греції.

Всі зложимо „Дар Просвіті“ — всі своїми власними силами викуємо кращу долю нації.

Моторизовані частини у майбутніх війнах.

II.

Моторизована частина не є, як то може хто думає, самі танки чи панцирні авта; це деякі військові частини, в яких рухома міць мотору дозволяє швидко пересуватись людині і машині.

Нині є моторизована піхота, яку в деяких країнах, як ось в Англії створили з колишньої кінноти, посадженої на моторовий віз, замісць коня, це моторизована гармата, яка рухається на вантажних автах, чи рутіерах і тракторах, гусенкові вози, що їздять скрізь, наче танки і врешті броневі авта та танки.

Злучення цих ріжних родів зброї, що використовують мотор, складаються на моторизовані стратегічні та тактичні одиниці.

Моторизована піхота не лише використовує моторний двигун як засіб пересування; вона може вести бій не злазючи з моторового воза, так, як кіннота могла вести бій, не злазючи з коня; тоді це буде піхота на „танкетах“.

Танкета — малий віз, що вільно рухається, як трактор, по місцевости, де поміщено кулемет з запасом набоїв та обслугою і легкий панцир, що криє зпереду та боків обслугу, не криючи її лише зверху; панцир міцний проти шрапнельних і звичайних рушничих куль.

Обслуга танкети потребує 3—4 люда, рахуючи й шофера, а боєву її міць означуємо вогневою силою та швидкістю руху.

Танкета озброєна переважно важким кулеметом, що в залежности від системи, має вцільну далечінь від 2 до 3 кільометрів та викидає від 550 до 600 куль на хвилину.

(Вцільна далечінь є таке, на яку можна ще раховувати на реальний відсоток вцілень у певну мету, куля ж може летіти й далі, не втрачаючи спромоги вбивати. Ця далечінь зветься далечінь забиття; коли куля може ще далі летіти, але не може вбити, це буде далечінь долету.) Звичайний стрілець магазинної рушниці може дати вцільну далечінь найбільшу на 1.200 метрів при 10 стрілах на хвилину. Отже одна танкета при силі вогню рівна 50—60 стрільцям; це неточне порівнання, бо стріляти з підпори й механічно заввжди точніше, ніж в руки.

Танкета має пересічну швидкість коло 10 кільометрів на годину, стрілець 4 до 5 км.; отже для переходу похідних формацій на боєві танкетної сотні в 6 танкет треба 30 секунд, а рівновартні їм у бою 300 стрільців потребують 1½ хв. При більших обєднаннях ця ріжниця виростає на години, в яких можна вже вирішити бій.

Кулемет на танкеті завжди готов до бою, кулемет немоторизований вимагає найменше 45 секунд на перехід до боєвого стану, при обслузі в 8-ох людей та одного коня; при цьому 9 одиниць можна вбити.

Танкета займає площу 9 кв. метрів; рівний їй по вогню кулемет зі всією обслугою 20 кв. метрів; 50 стрільців в бою 120 кв. м., отже на певному фронті, використовуючи танкети, можемо зосередити значно більше вогню, при меншій скількости людей.

Можливість вцілення до людини, що рухається відкрито 6 разів більша і вдвоє більша до

людини, що лежить на землі, ніж можливість вціління до тої, що захована за танкетою.

Що правда, коли танкету знищать, то це втрата 50 стрільців, але знищити танкету важче, ніж тих 50 стрільців.

Таким робом, при грубім розрахунку, оцінюючи лише вогневу силу, 100 людей на танкетах буде рівнятися 1.200 людям озброєним лише рушницями.

Такою самою методою, але лише трошки складнішою, можемо оцінити розмірну вогневу вартість людини, що обслугує легкий танк, озброєний лише кулеметом; тоді відношення буде 1 до 60, чи при важкім танку, озброєнім уже гарматами, де відношення буде 4 до 50, тому, що важкий танк легше вцілити ворожою гарматою.

При цих розрахунках ми не взяли за увагу того, що звичайна піхота буде мати частину своїх людей при обслуві кулеметів, бомбометів та машинових крісів, що безумовно підвисить їх вогневу вартість, так, що правдиве відношення дещо зменшиться. Отже мусимо рахувати заокруглено вогневу силу 100 людей на панцирних возах рівну 1000 людям без моторизації та панцирних машин.

Лишається ще питання про моторизовану гармату; тем людська обслуга гармати не зменшується й вогневу силу теж не дуже змінює моторизований двигун, бо вежа гармати, що посувається моторовим двигуном є обмежена можливістю пересуву по місцевости. Проте збільшується швидкість її пересуву шляхами, що дає змогу гарматі встигати за іншими моторизованими частинами. Відсутність кінної тяги в гарматі зменшує довжину кожної одиниці, а таким робом довжину кольони війська, дотого зменшує шанси іммобілізації, бо не має живої тяги, яку легше може знищити ворожий вогонь, ніж мотора. Проте моторизована гармата може надибати якві перешкоди, коли шукає позиції, а таких не матиме гармата в кінною тягою.

Крім того при моторизованих частинах завжди буває піша забезпека, що складається зі звичайної піхоти, яку лише перевозять чи то на вантажних автах, чи то на колесах чи мотоциклях, щоби не залишалось позаду інших складових частин. Їх вогнева сила рівна силі звичайної піхоти, лише виграє вона на часі пересуву.

ВСЕВОЛОД ПЕТРІВ,
ген. штабу генерал-хорунжий.
(Далі буде).

Політичні процеси в Бережанах.

В березні ц. р. будуть переведені в бережанському суді такі політичні процеси:

1) Проти **Михайла Вербовецького** і тов. (11 учнів — злочин зі статті 97, § 1 к. к.). Розправа відбувається вже від 27. лютого.

2) Проти **Дмитра Роздобудька** і **Михайла Сулятицького** з Новосілки-Шиндрівка, пов. Підгайці, злочин зі ст. 97, § 1 і т. д. к. к.

3) Проти **Василькова Михайла** і **Гоя Михайла** з Руди, рогатинського повіту, злочин зі ст. 155, § 2 к. к.

4) Проти **Михайла Саміли** з Чернева, пов. Рогатин, злочин зі ст. 158 у звязку зі ст. 154 § 2 к. к.

—o—

Українська дебата у сенаті.

У вівторок 5. ц. м. сенат розглядав буджет міністерства внутрішніх справ. Мабуть тому, що відома промова міністра внутр. справ Косцялковського була виголошена у сенаті і що та промова залишилася в памяті саме своїм уступом про українців, більша частина сенатської дебати над ресортом мін. Косцялковського була присвячена українським справам. Як відомо, у сенаті українці мають тільки двох своїх незалежних представників. Тому, що сен. *Горбачевський* відповідав п. Косцялковському вже при генеральній дебаті, тепер забрав слово сен. *І. Макух*.

ПРОМОВА СЕН. МАКУХА.

У першій частині своєї промови промовець переводив порівнання поміж національною політикою передтравневих урядів і післятравневих. Українські посли раді би довідатись від міністра Косцялковського, чи він погоджується з політикою, яку супроти українського народу ведуть нижчі адміністраційні органи влади, себто ті, які мають тут найбільше до говорення. У передтравневому періоді ту політику устійнила ендеція офіціяльно. Станислав Ґрабський поставив тезу, що польське правління має довести до того, щоб за 25 літ перестали в Польщі істнувати українці, як національний колектив. Ця теорія має ту добру сторінку, що вона ясна і щира, зате не можна того сказати про політику, яку стосує теперішній володіючий табор. Іншу теж політику поручав той табор, заки прийшов до влади, та іншу веде нині. Давніше цей табор говорив про потребу повної національної рівноправности, ба навіть пропаґував деякі федераційні пляни, зате нині травневий табор наблизився у своїх теоретичних концепціях національної політики до ендецького табору. Пан міністер Косцялковський у своїй недавній заяві з цієї сенатської трибуни підкреслив, що політика уряду признає рівність всіх громадян супроти права і що та засада відноситься також до національних меншин. Однак дійсність суперечить яскраво тій засаді.

Правна нерівність, стосована до українського населення, видніє на кожному кроці, чи це господарська, інвестиційна чи соціяльна ділянка, всюди українців трактують по мачушому. Хоча Східну Галичину двократно навістила страшна повінь, та проте не йде туди ані сотик на інвестиції. Політична адміністрація розбиває національну єдність українців. Іншу політику ведеться на Поліссі, іншу на Волині, іншу на Лемківщині, іншу у Східній Галичині. Адміністрація попирає москвофільський рух, а на Волині намагається створити „нови тип українца" — з урядовою печаткою. Державна адміністрація створює навіть окремий „нарід" — „старорусинів".

Переходячи до справи Берези Картуської промовець стверджує, що той табор використано не для боротьби з терором, а для політичної боротьби з українським національно-освітнім і господарським рухом. Якщо створення табору вяжеться з убивством пок. мін. Перацького, то це свідчить лише про те, що нинішній уряд використовує справу того вбивства для боротьби з українським громадянством. Воно не може нести відповідальности за якінебудь акти терору, хочби їх підтримували одиниці або організації, приналежні національно до українського народу. Яким правом накладається на українців збірну відповідальність за злочинну діяльність ОУН, хоч українці постійно й отверто тій організації протиставляться. Промовець заявляє, що українці ведуть на парляментарному терені політику, оборони інтересів свого народу. Пан міністер Косцялковський заявив, що українське населення не вважає нинішніх своїх послів і сенаторів своїми справжніми представниками. З того виходилоб, що те населення погоджується на теперішню політику уряду. Легко про це переконатися. Треба розписати й перевести вибори до сойму і самоуправних установ на засаді загального, рівного, безпосереднього, тайного і пропорціонального голосування, а тоді не істнуватиме спірне питання, чи українські маси підтримують чи ні теперішню політику своєї парляментарної репрезентації.

САНАЦІЙНІ СПЕЦИ ВІД НАЦІОНАЛЬНИХ СПРАВ.

Сам міністер Косцялковський, який весь час дебати був присутній на салі, на міністерських лавках, слова не забирав. Промовляли лише сенатори з ББ. сен. Роман і сен. Еверт.

Сен. *Роман* боронив лише Березу Картуську, здебільша арґументами, відомими вже з дебати на цю тему на соймовому терені. Як колишній волинський воєвода пригадав, що ґрупа ендецької молоді демонструвала на вулицях Вильна, маніфестуючи на честь вбивника президента Нарутовича. На думку промовця супроти тодішних демонстрантів найкраще було застосувати саме кару ізоляції. Промовець іронізує, що **українські вязні у Березі напевне не попали туди за свою освітню діяльність.**

Зате сен. *Еверт*, який вже нераз виступав у ролі „бессервісера", виступив цим разом як „спец" української історії, міжнародньої політики та нинішнього шкільництва. Навязуючи до порівнання, яке сен. Горбачевський зробив поміж методами пруського гакатизму й польської національної політики, сен. Еверт вважав можливим пригадувати звірства московських бояр: мало чести приносять арґументи своєї вищости понад такі методи. Зрештою, промовець запевнював, що у пруському королівстві вправді не жадали заяв льояльности, але при „одній десятій" тих прав, які „обтяжують совість українців", — „прийшлиб такі репресії, про які не снилося пп. Макухові й Горбачевському". „Україне лежить втиснена поміж Польщу і Московщину (яке це „втиснення"? — Прим. Ред.), але вел. Князівство Московське вкрало вам історію, леґенду, навіть назву". Опісля промовець казав про заслуги польської цивілізації на „диких полях", якої носіями були польські поміщики і кольоністи-хлопи, про гадяцьку умову (шкода, що не пригадав долю Виговського), про великанські права, які Польща надавала українцям у

Мадярський уряд розвязав парлямент.

БУДАПЕШТ, 6. 3 ПАТ. Вчора пополудні реґент Горті розвязав парлямент. Добре поінформовані кола запевняють, що до розвязання парляменту дійшло внаслідок непорозуміння в урядовій партії. Виявилося, що між ґр. Бетленом і прем. Ґембешом не дійшло до порозуміння у справі реформ. Ґр. Бетлен з 20 послами нині пополудні вирішить яке становище заняти супроти уряду. Невідомо, чи ґр. Бетлен не виступить теж з урядової партії. Прем. Ґембеш з більшістю партії починає з цілою енерґією передвиборчу акцію. Новий парлямент зійдеться 27. квітня ц. р.

Дитяча маскарада „Української Захоронки".

В неділю 3. березня ц. р. в год. 3. попол. саля „Р. Касина" в Народньому Домі не могла помістити стільки дітей та їхніх батьків, які прийшли на „дитячу маскараду". Під перші звуки віграваного джезового трія п. Костюка Ів. почалася та найвеселіша та заразом найориґінальніша імпреза цьогорічного карнавалу. Такого веселого, правдиво радісного настрою не бачимо на ніяких інших імпрезах. Саля перемінилась у правдивий звіринець: воробчики, нечемні воронятка, зайчики, лисички-сестрички, зайчики та багато іншого інших гарних та милих звіряток з родинного зоольоґічного садку „Української Захоронки" так весело забавлялися, що просто не можна було відірвати зору від цих симпатичних „наших найменших". Правдиві муринчики, індіяни з пірям на голові, японці, китаянки, тирольські стрільці, що раз-у-раз шукали для себе жертви поміж звірятками так і походжували поміж цим правдивим раєм. А поміж цими мешканцями диких джунґлів, прерій Америки, диких, та культурних европейських мешканців час до часу своїм веселим, життєрадісним промінням прояснило сонце, щоб на хвилинку всміхнутися своїм розсміяним обличчям та знову сховатись за хмаринку, уступаючи місце ночі, місяцеві та зіркам... Незвичайно гарно і з правдивим артизмом та діточим запалом виступав дитячий балет, який відтанцював декілька прекрасних балетових танків-гротесок. Котик та мишки, змагання зими з весною, сольовий чардаш гарної маленької циганочки — все те так одно по однім слідувало, що розбавлені діти, а вслід за ними й батьки, які заповнили всі вільні місця та куточки на салі, так весело бавилися, що під загальний ентузіязм та безупинні оплески малих ручок треба було повторяти поодинокі точки двічі, а то й тричі. Забава, що закінчилась загальною знимкою всіх учасників маскаради, принесла Т-ву „Українська Захоронка" пожадані моральні та матеріяльні успіхи. Слід подбати, щоб на майбутнє такі імпрези відбувалися частіше, одначе доконче треба винаймати більші та вигідніші салі. Забавою гарно проводив запрошений у ролі аранжера п. Вороняк.

І. К.

—o—

Галичі, но і про благодати нинішнього часу. Тут промовець цілком уже „дав" іспит своєї зорієнтованости у відносинах, коли покликався якуратно на шкільний утраквістичний закон і його практичні наслідки, як на найяскравіший доказ українського культурного задоволення! (Цікаво, хто дав сен. Евертові до рук ту сміховинну статистику і хто вбрав його у ту невдячну ролю?!).

УКРАЇНСЬКІ „ВАССЕРПОЛЯКИ" З ВОЛИНІ.

Промовляв теж сен. *Маслов* з ББ, який старався перелицитувати послів Певного, Скрипника, Бачинського і Яворського. Він казав буквально:

„...Тільки велика і могуча Польща може запевнити нам належний розвиток і добробут, тому тішимося її великодержавністю. Українське громадянство потребує не фраз, якими обріхують його деякі галицькі політики". Як приклад до наслідування хоч українське населення Східної Галичини (промовець казав: Малопольщі) візьмуть собі становище руської людности Волині, яке опирається на традиціях, що ставили колись Польщу на чолі толеранційних держав. „Польські власти на Волині полагоджують всі постулати тамошнього населення, а воно, бачучи добру волю, знає, що коли чогось не зроблено, то це наслідок лише господарської кризи..."

За таку чудову промову погладив п. Маслова по старій голові сен. Стасевич, за що в свою чергу вібрав оплески цілого клюбу ББ. Нема то, як джентельмени...

—o—

Львівський воєвода про Яворівщину.

ДОПОМОГА ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ.

Агенція „Всхуд" повідомляє: „Після оголошення в „Ділі" статті про тяжке положення населення Яворівщини, представник агенції „Всхуд" звернувся до д-ра Шкодзінського, начальника виділу суспільної опіки львівського воєвідства з проханням вияснити, яку урядову акцію ведеться у справі населення Яворівщини. Начальник д-р Шкодзінський відповів: Львівський воєвода Беліна-Пражмовський знає потреби населення Яворівщини, яке користає з допомоги та опіки уряду. І так воєвода виєднав від уряду у буджетовім році 1934-35 більшу кількість жита на прохарчування населення. І так на цю ціль призначили і роздали 1.800 сотнарів жита і 400 сотнарів разової муки. Збіже і муку роздали між найбідніше населення, яке відробляло допомогу працею при дорогах. Крім того з доручення воєводи роздали: 20 сотнарів соли, 4 сотнари цукру та 8 і пів сотнарів солодженої мішанки кави.

Крім цього на винагороду за працю безробітних призначили у 1934-35 р. 7.000 зол., на прохарчування дітей 700 зол., на допомоги і ренти інвалідам 5.640 зол., на опіку над дітьми 400 зол. та повенянам і погорільцям 1.200 зол. На згадані цілі видав воєвода 15.000 зол.

Незалежно від згаданої допомоги львівський воєвода призначив з комітету допомоги повенянам для повенян у Яворівщині на засів 200 сотнарів ячменю, 200 сотнарів вівса, повітовий староста 300 сотнарів бараболь. Староста має ще 200 сотнарів бараболь, які роздасть на весну на садження.

Перед кількома тижнями — пише агенція „Всхуд" — львівський воєвода поставив внесок у міністерстві внутрішніх справ, щоби міністерство призначило більшу кількість жита для населення Яворівщини".

—o—

Останні вісти з Греції.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ.

АТЕНИ, 6. 3. ПАТ. В Атенах і Пірею арештували понад 1.000 осіб. Уряд усунув старшин, яким не довіряв і покликав на їх місце резервістів. Уряд оголосив декрет про конфіскату майна повстанців та їх родин. Всім грецьким кораблям уряд заборонив покидати пристані, чужі кораблі підлягають строгій контролі. На острові Самос арештували колишнього провідника парляменту Софіліса, який намагався викликати повстання на острові.

ЗАЯВА ҐЕН. КОНДИЛІСА.

БІЛГОРОД, 6. 3. ПАТ. Представникові „Політики" ґен. Кондиліс заявив, що здавить повстання, коли настане краща погода. Повстанці мають 8.000 війська. Збунтовані кораблі не нападуть на побереже, бо не мають вугілля і не можуть приплисти до східної Македонії. Зрештою може змінити оборону побережа, бо має стотисячну армію.

ДОМАГАЮТЬСЯ РОЗБРОЄННЯ КОРАБЛІВ.

АЛЕКСАНДРІЯ, 6. 3. ПАТ. Грецький посол в Египті, згідно з вказівками свого уряду, звернувся з проханням до египетського уряду, щоби розброїв збунтовані грецькі кораблі, коли вони причалять до порту Александрії.

Велике невдоволення у Німеччині.

Дипльоматична недуга канц. Гітлера.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє: Вістка про відсунення візити мін. Саймона у Берліні викликала у деяких політичних колах здогад, що недуга канц. Гітлера є дипльоматичною. Одначе офіційні кола переконані, що недуга канц. Гітлера тяжча, ніж про це пише преса.

БЕРЛІН, ПАТ. Оголошення мотивів про зброєння В. Британії у формі білої книги викликало велике невдоволення у Німеччині. Льондонський кореспондент „Фелькішер Беобахтер" пригадує, що в заяві прем. Мекдональд широко говорить про воєвничість Німеччини, а про ССР — згадує тільки один раз. В Англії бажали, щоби опінія про Німеччину заскочила світ ще перед виїздом мін. Саймона до Берліна. Тактика Німеччини і В. Британії ріжниться тим, що Німеччина напередодні переговорів виминало все, що могло би утруднити переговори. В. Британія хоче осягнути якісь здобутки ще перед переговорами.

ЛЬОНДОН, 6. 3. ПАТ. Райтер повідомляє: Політичні кола в Льондоні підкреслюють, що заява про зброєння Німеччини не каже нічого нового. Чотири місяці тому віцепрем. Болдуін теж говорив про зброєння Німеччини. Вістки з Берліна кажуть, що візита мін. Саймона в Берліні відсунена на деякий час.

Два табори в Льондоні.

ЛЬОНДОН, 6. 3. ПАТ. На нинішнім засіданні британський кабінет розгляне положення, яке витворилось по відложенні візити мін. Саймона у Берліні. Одночасно кабінет вирішить, чи серед таких умовин мін. Саймон поїде до Москви і до Варшави. В Льондоні зарисовуються два табори. Ліберально-соціялістичний скидає відповідальність на уряд за рішення канц. Гітлера і критикує заяву прем. Мекдональда. Консервативні кола вдоволені заявою премієра і висловлюють здивування, чому німецький уряд так гостро зареаґував на цю заяву.

БЕРЛІН, 6. 3. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: У Парижі бажають, щоб канц. Гітлер скоро видужав і щоб велись далі переговори згідно з льондонським пактом та щоб вони закінчились успіхом. Голоси французької преси суперечні.

11-літній король.

БАНҐКОК, 6. 3. ПАТ. Національне вібрання Сіяму предложило корону сестрінкові дотеперішнього короля 11-літньому князеві Ананде. Князь приняв вибір. До часу повнолітности короля покличуть реґенційну раду

НОВИНКИ

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **Конкурс!** Фабрика цикорії кооперативи „Суспільний Промисл", Львів, Богданівка, Церковна 2. оголошує конкурс на виконання проектів обгортки (етикети) на підмінку кави „Пражінь" і реклямового рисунку на летючки. За проекти, які Управа фабрики заакцептує, визначено такі нагороди: а) за проект реклямового рисунку І. нагорода 100 зол.; ІІ. нагорода 50 зол.; б) за проект обгортки (етикети) на підмінку кави „Пражінь" І. нагорода 50 зол., ІІ. нагорода 30 зол. Проекти надсилати можна на адресу фабрики найдальше до 10. квітня 1935 р. Визначення нагород відбудеться дня 15. квітня 1935 р. Неприняті проекти можна буде відобрати в бюрі фабрики до 20. квітня ц. р. Нагороджені проекти стають власністю фабрики. Ближчі інформації щодо виміру проектів можна дістати в бюрі фабрики, Богданівка ч. 30 — партер. 1071

— **Діловий Комітет „Великих Вечерниць Основи"** подає до відома, що Митрополичий Ординаріят у Львові уділив диспензи на танці на „Вечерниці Основи", які відбудуться дня 9. ІІІ. 1935 р. в салях Почтовців при вул. Яновській ч. 9. 1071

— **Видавництво „Українська Загальна Енцикльопедія" в Коломиї** повідомляє отсим ВП. Передплатників УЗЕ у Львові, що ВП. П. Іван Назарко й далі є інкасентом В-ва УЗЕ на Львів. 1071

— **На голодних Яворівщини** зложили дальше: Краєве Господарське Т-во „Сільський Господар" у Львові 50 (пятьдесять) зол., п. Амброз Сокільський 1 зол., за що в імени голодуючих дякує філія „Сіл. Господаря" в Яворові. Голодні чекають на дальшу допомогу!

— **„Заграва" в Тернополі.** В суботу, 9. ц. м. розпочинає Український Молодий Театр „Заграва" під артистичним проводом В. Блавацького свою гостину в Тернополі. В репертуарі кілька нових, досі невідомих нашій сцені пес, між іншим незвичайно цікава песа Поніола п. з. „Крамарі слави". Далі в перше побачить Тернопіль нову постанову „Ой не ходи, Грицю" і „Тараса Бульбу". Сподіваємося, що тернопільське громадянство, спрагнене доброго театру, численно відвідуватиме вистави „Заграви".

— **З радія.** Львівська радіостанція передаватиме в пятницю 8. березня в год. 18.45 фортепяновий концерт Д. Колессівни: 1) Косенко: Леґенда, 2) М. Колесса: Колисанка, Дві прелюдії, 3) Дебіссі: Арабеска, 4) Чотири вальси, 5) Маркс: Прелюдія.

— **Як вилізти з довгів?** Сучасна господарська скрута найдошкульніше придавлює наше село, виснажує його, задовжує, руйнує. Це мусить тривожити всіх нас, бо ми 90 прц. селяни-хлібороби. Важке положення нашого селянства стає нестерпною болячкою цілого нашого народнього життя. І криком життя стає уже сьогодні конечність самооборони сільсько-економічних інтересів народу, їх посилення і розбудови. Одним, але дуже важним кроком у цьому — є віддовження нашого села. З допомогою йому приходять тепер деякі закони. Алеж їх треба знати, як хочемо собі помогти, бо ніхто чужий з добросовісною порадою нам напихатися не буде. Зрештою, закони ці доступні безпосередньо лише небагатьом людям-фахівцям. Щоб ними міг користуватися якнайширший загал, виникла потреба пояснити ці закони, вияснити всі користи з них і показати на прикладах. Такої саме поради шукає наш нарід і її дає „Просвіта" у своїй місячній книжечці (за лютий ц. р.) **„Віддовження села".** Написав її дуже приступно й зрозуміло, подав чимало живих прикладів і необхідних пояснень наш досвідчений правознавець Францішек Коковський. „Просвіта" поручає цю дуже потрібну й актуальну книжечку не лише масам нашого задовженого селянства, але й усім тим, що з братньою любовю та почуттям обовязку бажають послужити тим масам доброю порадою. А ціна тієї книжечки — лише 50 сотиків.

— **Найвищий суд про умових робітників.** Найвищий суд видав рішення в справі умови про працю умових робітників. На основі цього рішення ніякі приписи не забороняють, щоби підчас тревання відношення праці могла зайти за взаїмною згодою зміна умови в справі праці. Якщо службовець не зажадав негайного розвязання умови з причини зменшення йому пенсії і згодився працювати на нових умовинах, то ці умовини мають для нього обовязуюче значіння. Звільнення службовців з кінцем календарного року одночасно з виплатою винагороди за час виповідження, що обіймає теж частину наступного року, не управнює службовця домагатися винагороди за відпустку в році, в якім не був уже занятий. Факт виплати протягом якогось часу службовцям ґратифікації ще не стверджує, щоби працедавець був звичаєво обовязаний до її виплати, особливо коли якимнебудь способом виказував, що ця виплата була доброю його волею, а не виконанням взятих на себе зобовязань. Крім того найвищий суд рішив, що страйк як самовільне зірвання умови про працю дає підставу до негайного розвязання відношення праці з робітниками.

— **На 10 років вязниці** засудив трибунал у Тернополі інж. Евгена Костецького за приналежність до ОУН на основі вердикту суддів присяглих, які по переведеній розправі в середу 6. березня ц. р. заперечили злочин намовлення до вбивства поліцая Гловяка і потвердили питання приналежности до ОУН. Як відомо трибунал у Тернополі засудив уже раз інж. Е. Костецького на кару смерти за намову до вбивства поліцая Гловяка в Токах збаразького повіту. Одначе оборонець піісудного зголосив касацію і Найвищий Суд скасував цей присуд. Гому тепер відбулася друга розправа.

— Дальша розбудова Львова. На засіданні технічної комісії міської ради у Львові рішено розпарцелювати два морги березового ліску при вул. Кадецькій. Наслідком того місто дістане кільканадцять парцель і 8 нових вулиць недалеко середмістя. Парцелі можна вжити тільки на прилюдні цілі з виключенням приватного будівництва.

— Колишній суддя покутним писарем. У львівськім апеляційнім суді відбулася розправа проти колишнього судді з Ярослава, Феліціяна Папари, засудженого на 6 місяців вязниці за введення влади в баламутство. Усунений зі служби, Папара займався покутною писаркою й укладанням доносів проти осіб зі судівництва. Апеляційна розправа скінчилася знесенням присуду першої інстанції і засудженням Папари тільки за покутну писарку на місяць арешту з припиненням кари на 5 літ.

— Львівська хроніка. Професор фізичної хемії львівського університету, д-р Стан Толочко, помер у 65 р. життя. — На Левандівці шофер Юліян Вронек пробив на смерть ножем робітника Яна Вальчака, посварившися з ним у шинку. — В одній торговлі обувою при вул. Легіонів украдено Йосифі Міхаловській, вдові по генералі, з торбини 300 зол. Арештовано двох субєктів, що її обслугували. — На Сигнівці під Львовом відбулося вінчання 44 літного жебрака, каліки без ніг, з 18-літн. кравчинею.

— За ОУН. У станиславівському суді закінчилася розправа проти теольога Романчукевича та переплетника Близнюка, обвинувачених у приналежності до ОУН. Романчукевича засудили на 2 і пів року вязниці, Близнюка на приміщення в поправчому заведенні.

— Не кожний засуджений є винуватий. В Молошковичах пов. Яворів убито в грудні 1931 р. Івана Гриваня. Тоді арештовано трьох селян, Рибія, Палуху і Мельника, яких і засуджено на смерть. Тому що президент їх помилував, всі три відсиджують досмертну вязницю в Дрогобичі. Перед кількома днями Рибій вислав до перемиського окружного суду письмо, в якому заявив, що то він убив Гриваня, а два його товариші невинні. Можна надіятися ревізії процесу.

— Краєва хроніка. З Волостькова пов. Мостиска пропав громадський писар Мих. Свентальський, допустившись ріжних зловживань. — У Краснім пов. Золочів хтось убив Станислава Длугоша, голову місцевого стрілецького союзу. — В Яремчу пов. Надвірна згорів більший партеровий дім Ліни Кватер разом з бічними будинками. — В Плесківцях пов. Тернопіль знайдено 70-літнього Костя Ярему, вбитого в стодолі. Під закидом убивства арештовано його зятя Олексу Сосника, що жив з ним у незгоді. — На Підзамчу у Львові всів до потягу без білету Гіполит Комарницький з Княжа пов. Городок і розбив собі голову, вдарившись на даху вагона об міст біля Знесіння. — Нічю на 6. березня невідомі бандити напали на хату Бергманів у Лабовій пов. Новий Санч. Молотками оглушили свої жертви й ограбили хату. Три жертви нападу відставили до шпиталю. — У Гвіздці (Коломийщина) прийшло до кровавої бійки при виборах рабіна. Було кільканацять ранених.

— Кінова статистика. За обчисленням статистичного уряду в Польщі було з кінцем минулого року 728 кін з 250.000 сиджень. Більшість кін (421) є звукова. При населенні 33 міліонів одно кіно припадає на 45 тисяч мешканців. В першій половині минулого року спроваджено до Польщі 562 фільми, з того 442 з Америки, 13 з Франції, 12 з Австрії, 8 з Англії і т. д.

— Повісився з цікавости. В кольонії Лукавець вілейського повіту, знайшли 15-літнього Петра Бусайка, що повісився на ремінці, привязанім до ліжка. Стверджено, що він згинув припадково. Був цікавий, як люди вішаються, і рішив сам спробувати. Він привязав ремінець до поруччя від ліжка і почав затискати собі його на шию. Нараз ремінець так затиснувся, що хлопець втратив свідомість і не міг уже його скинути. Впав на підлогу і помер.

— Кіт оборонив перед грабіжником. До мешкання одної старшої жінки в Празі біля Варшави закрався злодій і почав добувати срібло зі шафи. Нараз збудилася властителька мешкання і наробила крику. Тоді грабіжник почав її душити і перевернув на землю, де пробував їй заткати рот. Нараз кинувся на нього кіт і почав дерти його кігтями по лиці та кусати куди попало. Переляканий злодій пустив жінку і почав боронитися перед котом, який не хотів від нього відступитися. На крик злодія позбігалися сусіди, але й вони не могли відорвати від нього розяреного кота. Аж сама старушка успоїла свого завзятого оборонця. Злодія перевезли до шпиталю, де він за два дні помер від ран.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Що крок, то політик.

Пан Миколай — дверник сусідньої камениці любить політику і політичні розмови. Мав я честь писати вже про нього, бо маю щастя щораз стрічати його на своїй дорозі до міста.

Вчора пан Миколай підмітував сніг, відказуючи на всі земні сили, які зарядили таку нісенітницю, а я саме переходив мимо.

— Кара Божа з тими порядками! — сказав до мене після привитання.

— Не так з порядками, як зі снігом, пане Миколаю!

— Ой, і то також. Писала ґезета, що в Познанщині вже жайворонки, буськи і ще якісь там канарки, а в нас...

— Нам завжди вітер в очі...

— І то морозний, чорти би то взяли.

Помовчали ми хвилю, покивали головами, а далі пан Миколай:

— Що ви скажете до промови міністра?

— Не знаю котрого? Вониж щодня промовляють. То один, то другий, то третій.

Пан Миколай прижмурив око.

— Що пан мені крутять голову: котрого! Того власне, про котрого і ви і я і інші думають. Таж від трьох тижнів ніхто про ніщо іншого не говорить, тільки про ту промову. От учора був я в нашій читальні. Говорили, розбирали, на всі боки вимірковували, що воно значить і що тепер нам чинити. Або моя стара, наприклад, у політиці не дуже, а й вона цікавиться тим: „Як міркуєш — каже нині до мене — розлетиться від того УНДО, чи ні?". Я за пасок і до баби: Що ти — кажу — собі в голову наклала? А вона: „То я — каже — чоловіче, сама того не видумала. Але стоїмо в неділю під Волоською, була Міхалова, Григорова і ще котрась, та й говоримо. А Григорова на політику: „То вже, каже, буде шлюс з Ундом!"... Ну і дивіться, пане редактор, до чого воно доходить?! Я там не знаю, але мені здається, що тут щось не в порядку. Лиють собі наші люди помиї на голову, рік, що кажу рік — цілі десятки років — і нічого. Зробить хтось зле — простять, зробить ще гірше — покричать і забудуть. Але не дай Бог, як чужий щось бовкне, мовляв: у вас не так як треба — тоді щойно підіймається вермія. Ніхто довго не роздумує: є рація, чи ні, є в тім якась ціль, чи нема. Коли вже аж чужий сказав — значить треба зміни. І всі морочаться якби щось змінити.

— А ви, пане Миколаю, як?!... Не хочете зміни, нових партій, ідеольоґічних груп?...

— Я?... Що я — звичайний собі сторож! Але міркую так: зміна може бути, тільки не тому, що хтосьтам, десьтам, щосьтам скаже.

— Ґратулюю, пане Миколаю, ви направду розумно дивитеся на світ.. Ну, бувайте здорові, мушу йти.

— Поважання, поважання.

Ледви відійшов я кілька кроків — біжить за мною пан Миколай.

— Пане редактор, ще одно слово. Чув я, що комбатанти організуються. Якби щось до чогось, то я також... Мій тато був на босняцькій війні...

Галактіон Чіпка.

— Напад бандитів. В селі Ігнаців ілжецького повіту пять бандитів, озброєних крісами і револьверами, добулося в ночі до мешкання Валентія Ленарта. Бандити сплюндрували мешкання і забравши 400 зол. готівкою, побили страшно Ленарта та його жінку, яка незабаром померла. Ленарт, перевезений до шпиталю, бореться теж зі смертю. Сполошені сусідами бандити втікли, відстрілюючись, але в часі облави їх арештували.

— Регабілітація Дуніковського. Від року французька преса присвячує більші та менші замітки синові колишнього професора львівського університету Дуніковському, що мешкає в Сан Ремо і запевнює віддавна всіх про свій винахід, як добувати із землі більше золота. Фінансісти, що жертвували йому рік тому міліон золотих на його досвіди, подали його в суд. Дуніковський відсидів довгі місяці у слідчій вязниці, вийшов на волю за кавцією і знову взявся до своїх експериментів. Найшлись нові люди, що пропонують йому свої капітали і преса від довшого часу почала знову натякати на його непевне минуле. Тимчасом останні дні принесли зовсім новий матеріял у цій справі. Визначний франц. хемік Альберт Бон, як судовий знавець, перевів у лябораторії самостійно всі досвіди за вказівками Дуніковського, не дозволивши йому бути при цьому і ствердив, що винахід Дуніковського справжній. Завдяки специяльним проміням можна буде тепер добувати із золотоносної землі стократно більш золота, як досі. Дуніковський зможе тепер законно відкрити фабрику золота і домагатись ревізії свого процесу, з якого він вийшов із тавром ошуканця.

— Зловживання в колгоспах не сходять зі сторінок совітської преси. В багатьох колгоспах робітники не дістали досі запрацьованих належитостей. Управи не поділили доходів між членів колхозів, даючи тільки зачети. Допис з челябінської округи згадує про фальшівництва урядових звітів. Колгосп ім. Сталіна уміщено в списку зразкових, бо колгоспники нібито одержали весь заробіток. Тимчасом вони не дістали нічого, а звіт є витвором фантазії.

— Шукають за мамутами на Сибірі. Московська акдемія наук рішила влаштувати нову наукову виправу. Має вона виїхати на Сибір і глядати в доріччях великих рік останків мамутів, що збереглися в ледах.

— Спадок населення в Австрії. Останній спис населення в Австрії виказує більше число жінок ніж мужчин, особливо по містах. Одинокий виняток Каринтія, де переважають мужчини. Зате жінки в Австрії живуть довше ніж мужчини. Вісім жінок має по 100 літ; такого віку не осягнув ніодин мужчина. Статистика ствердила, що цифра уродин в Австрії, особливо у Відні та інших містах постійно зменшується. На тисячу мешканців припадає тільки одна дитина.

— Великі крадежі у Франції. На париському двірці Сен-Лязар пропав перед кількома днями почтовий мішок, в якому находилося 900.000 франків. Французькі часописи пригадують, що перед кількома днями з почтової посилки з Парижа до одного провінціонального міста пропало півтора міліона франків. В обох цих випадках не вдалося досі викрити злодіїв.

— Село амазонок. Від кількох місяців твориться в Англії справжнє село амазонок, в якому живе тільки 800 дівчат і старших жінок і куди доступ мужчинам заборонений. Основницею цієї оселі є одна молода вчителька, яку покинув її наречений, наслідком чого вона присягла собі ніколи в житті не мати більше нічого з мужчинами спільного. Вона покинула службу в школі і за одержану відправу купила собі в далекій відлюдній околиці малий дімок з великим городом і полем. Звідси розпочала пропаганду за влаштуванням жіночої оселі, якої не сміє відвідати ніколи ніякий мужчина. Дивна ідея розчарованої нареченої осягнула в короткому часі несподіваний успіх. Уже за кілька місяців повстало довкола хати вчительки ціле жіноче село, де живе тепер уже коло вісімсот ворогів мужеського роду. Всякі потрібні звання виконують очевидно тільки жінки, а на одинокій дорозі, що веде до села, стоять таблиці з осторогами та жіночі вартівники, що не пускають до села ніякого мужчини, ані навіть малого хлопця. Одинокий виняток роблять для листоноша, бо англійська почта приймає на службу тільки мужчин. Це єдиний мужчина, що сміє вступити на територію цього села новітніх амазонок

— Тунель попід Мон-Блянк. Між італійським та французьким урядом викінчуються переговори в справі будови тунелю попід найвищу гору в Альпах, Мон-Блянк. Вона стоїть на границі обох країв і тому оба уряди мусять справу вирішити. Тунель тим важний, що не служив би для залізниці, але для автомобілів. Він потрібний тому, що в зимі неможливе дістатися з Франції до Італії іншим шляхом, як хіба через Рівієру, а це продовжує дорогу на сто миль. Тунель був би 12 миль довгий, на 20 стіп широкий, а його будова коштувалаб 30 міліонів дол. Тепер ходить про устійнення одного пляну будови зпоміж ріжнородних пропозицій славних інжинірів.

— Ріжні вістки. Відомий німецький диригент Фуртвенглер дістав дозвіл від нім. уряду на гостинні виступи в Парижі, Льондоні, Відні та Ню Йорку. — Державна еспанська збірка на допомогу рідням тих, що брали участь у боротьбі з повстанцями принесла 17 міл. пезет. — При вїзді до пристані Казаблянка розбився човен „Урсула II"; морська хвиля проглинула теж човен висланий на ратунок; згинуло разом 14 осіб. — Відомий американський летун Віллі Пост ствердив перед летом у стратосферу, що хтось підрізав йому руру, яка лучила мотор з резервуаром для бензини. — Кінова фірма „Метро Голдвін Маєр" улаштувала у Парижі бенкет у честь віденського композитора Легара з нагоди вистави фільми „Весела вдовичка". — В Бостоні стра-

чено на електричнім кріслі бандита Олександра Камінського, який перед смертю втікав двічи з вязниці. — Над летовищем у Торонто (Канада) вискочив з літака на висоті 1.500 м. молодий чоловік, якийсь Грант і згинув. — В середущій Африці пропала летунка леді Юнг, жінка губернатора північної Родезії, що вилетіла з Лівінгстону до Люсака. Шукає за нею 12 літаків. — Під Новосибірськом вударився потяг з автобусом, при чому згинуло 5 осіб а 5 є тяжко ранених. — В Констанці засуджено на три місяці одного мужчину і жінку, що минулого літа показувалися на пляжі Мамая без купільних костюмів.

— **Добрі вказівки для домашного господарства.** Богато господинь не знає, що можна зварити добру каву з виероблюваної фірмою Генриха Франкка Сини А. С. кави Енрільо, котра з молоком та цукром дає досконалий родинний напій. Енрільо — смачне та здорове і має ще ту прикмету, що є дешеве так, що цю каву ми можемо спеціяльно поручити для родин, де є багато дітей.

—o—

З кіна.

КІНО-РЕВІЯ: „СТИЛЕВЕ“: „КОХАННЯ КОЗАКА“ та ревія „БОЖЕВІЛЛЯ СІМКИ“

Ця фільма не має нічого спільного з відомою песою під тим самим заголовком, у якій головну ролю грав Джон Гільберт. Тут грає головну ролю еспанський співак Хозе Мохіка, що постійно виступає у „Фоксі“. Сюжет узятий з російського життя, точніше із невдоських переслідувань царських вязушників. Вражають у фільмі деякі неточности: коли дія йде у 1910 році, як можуть жінки одягатися так, як тепер, та звідки взялись такі новочасні телефони, які бачимо у найвибагливіших кабінетах? Позатим багато співу й музики.

Ревія цікава. Добре співає Майський, веселий й оригінальний гуморист Нововейський і характеристичний актор Лоскот. На увагу заслугує збільшена, добра орхестра в числі семи людей (ст.)

Дописи.

СТРИЙ.

Сирітський Захист. Шляхотна ціль Т-ва опіки над молоддю зараз по війні агитувала в його рядах велику скількість свідомих свого завдання членів. У повоєнних роках в нашім захисті найшло поміщення 48 сиріт, що їх Товариство не тільки у себе агурбувало, але й подбало про їх прохарчування і виховання. При добрій господарці призбирано фонди, за які ем нач. скарбового уряду в Стрию п. Іван Міськевич взявся до будови нового 2-поверхового будинку на основі плянів інж. Нагірного. Будинок цей, виведений під дах, вже тепер є таким гарним обектом у місті, що звертає на себе загальну увагу. Одначе теперішня кріза не дозволяє докінчити цього будинку і віддати до ужитку Товариства ба — що більше — змусила зредукувати скількість сиріт до половини. Управа журиться тим, чим ту решту сиріт вижививти і вбрати. Ані магістрат, ані старство, ані суспільна опіка не помагають нічим. А українська суспільність збайдужіла на кличі ратунку. Недавно заг. збори Т-ва не могли відбутися через брак зацікавлення суспільности й охочих працювати у виділі. Весь тягар важкого суспільного обовязку двигають від кількох літ пп. Форостенова і Міськевич. Добре будоб людям доброї волі прийти їм з помічю і в салях нового будинку примістити побіч сиріт бурсу для пенсіонічної молоді і ремісничі варстати. Фінансові інституції повинні дати кошти для переведення в життя цієї справи

Захоронка на Ланах. Суспільне і культурне життя на передмісті Лани так розрослося, що братський дім, де містяться всі українські установи на Ланах, є вже абсолютно за малий, ба — що більше — висуває з нього найстаршу і найпотрібнішу установу, а саме захоронку, яку від 40 літ ведуть СС. Служебниці Пр. Д. М. В тім часі, коли наші сусіди, яких на тім передмісті є маленька жменька, вибудували собі величавий двоповерховий будинок з богослужебною каплицею і „сьострзичками“, всі українські установи на Ланах включно з Р. Школою душаться в трьох малих комнатах, а коли яка імпреза приходить, то мало хто з неї користати може. Вже третю неділю відбуваються в льокалі братського дому заходом „Т-ва українських огородників“ у Стрию на Ланах виклади ті такі популярні, гарні й повчаючі, що аж жаль, що тільки мала жменька людей може з них користати. Остатній час вже не думати, а почати будову задуманого Народнього Дому на Ланах. Родини міщан Держків, Бандерів, Дибів і Васильчишиних повинні продовжувати пращ своїх предків, які розбудували українське громадське життя міста Стрия і приступити до будови Н. Дому на свому передмісті.

Виклади Учительської Громади. Учительська Громада започатковує цілий цикль викладів безпосередньо по закінченні карнавалу. Виклади мають відбуватись у великій салі Н Дому. Як зачуваємо, участь у тих викладах зголосила Богословська Академія зі Львова з циклем академічних вечорів. Громадянство і молодь прийняло цю вістку з великим вдоволенням. Дня 7. березня поділиться у нас враженнями зі своїх подорожей п. Софія Яблонська.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Театр „Заграва“:

Золочів:

7. III. „Два світи“.

Тернопіль:

9. III. „Кравці славні“.
10. III. „Тарас Бульба“.

Український нар. Театр ім. Тобілевича:

Самбір:

7. III. „Бешкет у раю“.
8. III. „Катерина“.
9. III. „Грячі повінчані“.
10. III. „Серед бурі“.

Великий Міський Театр.

Четвер, 7. III. год. 7·30 веч. „Перепровадження“.

Пятниця, 8. III. год. 7·30 веч. „Перепровадження“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 7. III. год. 7·30 веч. „Пять перед дванацятою“. Премієра.

Пятниця, 8. III. год. 7·30 веч. „Пять перед дванацятою“.

Кіна.

АДРІЯ: „Пожежа над Волгою“ та додатки.

АПОЛЬО: „Для тебе співаю“ (з Ів. Кепурою).

АТЛЯНТИК: „Сестра Марта шпіоном“.

ВАНДА: „Король циганів“.

ҐРАЖИНА: „Юдска пісня надірської пущі“ та „Спортова парада в Ленінграді“.

КАСІНО: „Фрайдайн Доктор“.

КОЛІСЕЙ: „Сповнені мрії“ та ревія „Все вперед!“

КОПЕРНИК: „Петрусь“ із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави“.

МАРУСЕНЬКА: „Імітація життя“ та тижневик Па[illegible].

МІРАЖ: „Чар віденського вальса“.

МУЗА: „Шпіон ч. 13“.

ПАЛЯС: „Веронікa“. (Франціска Ґаль).

ПАН: „Тепер і завсіди“, „Цілуй мене ще“.

РАЙ: „Ніч чудес“ (дюрдська драма), вперше у Львові.

СВІТ: „Ніч чудес“ (дюрдська драма), вперше у Львові.

СОНЦЕ: „Шангай-експрес“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Пісня козака“ (Хозе Мохіка), ревія „Шаління сімки“.

УТІХА: „Долина тривоги“, ревія „Прощай карнавале“.

ХИМЕРА: „Спокуса диявола“. (Хозе Мохіка).

Закордонне радіо.

Четвер, 7. березня 1935.

Відень (506,8) 17·25 Форт., 20·00 Альпейський концерт (сп., муз.), 22·00 Шубертові твори, **Брно** (325,4) 19·10 Нар. пісні, **Кошиці** (529,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 19·10 Концерт військової орхестри, 22·15 Легка муз., **Париж** (1648) 21·45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 17·00 Чеські пісні, **Берлін** (356,7) 22·00 Прелюдія та фуги Баха, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10·15 Нар. пісні, 17·30 Солісти, **Кельн** (455,9) 12·00, 20·10 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 19·35 „Дер Ґінстлінг“ оп. Вагнер-Реґені, **Будапешт** (550,5) 17·35 Скрипка, 20·10 Симф. концерт, **Мілано** (368,6) 17·05 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 17·05, 20·45 Концерт.

Пятниця, 8. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·40 Спів (Петерка, баритон), 19·30 Штравсові мельодії, 22·30 Комп. концерт Серг. Прокопієва, **Кошиці** (259,1) 20·50 Давні шл. весільні пісні, **Прага** (470,2) 17·00 Симф. концерт, **Прага II.** (249,2) 14·35 Нар. пісні, **Париж** (1648) 13·15 Суч. музика, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·15 Пісоньки й популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 15·25 Нові пісні, 18·30 Брамсові пісні (Ляйзнер, альт), **Гайльсберґ** (291) 20·15 „Турандот“ оп. Єнсена (фрагм.), **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 19·00 Від 7-ої до 8-ої (вес. авд.), **Кельн** (455,9) 10·50 Пісні (Бекман, сопр.), **Мінхен** (405,4) 21·00 Солісти, **Будапешт** (550,5) 12·05 Спів, 13·30 Циг. музика, 19·20 Форт. ресіталь, **Мілано** (368,6) 11·30 Легка музика, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Трансм. з акад. св. Сесилії (скр. ресіталь), 20·45 Солісти (спів, форт.).

Львівське радіо.

Четвер, 7. березня 1935.

6·30 Ранішня авдиція, 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигн. часу, 12·05 У давній польській школі (для дітей), 14·00 Легка музика з гр. пл., 15·45 Малі суїти, 16·30 Літературна гутірка у фр. мові, 16·45 Форт. твори з гр. пл., 17·00 Серед найгарніших коней в Польщі, 18·30 Листи та програми, 18·40 Мист. і культ. життя, 18·45 Східна авд. з муз., 19·15 Поезія авангарди, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Респіґі: Римські пінії — гр. пл., 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Легка музика, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Театр Уяви: „Гості в копальні“, 21·45 Концерт легкої музики з гр. пл., 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Концерт із нагоди 150-роковин уродин Карла Курпінського (муз., сп.), 23·05 Танк. музика.

Пятниця, 8. березня 1935.

6·30 Ранішня авдиція, 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Популярна музика з гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Концерт, 13·50 Експорт, 13·55 біржа, 15·45 Трансм. з Вильна: „Любка з екрану“ оп. Стаха й Петерсбурського, 16·30 Березень на небі й у полі, 16·45 Хвилинка з осінія в гр. пл., 17·00 Вартість праці, 17·15 Шуман: Форт. квартет ес-дур, 17·40 Авд. для хорих. концерт, 18·10 Фрагм із „Дзядів“ Міцкевича, 18·30 Рекламовий концерт, **18·45 Форт. ресіталь Дарии Колесінни: Косенко: Легенда М. Колеса: Колисанка, Дві прелюдії, Дебісі: Арабеска, Брамс: Вальс, Маркс: Прелюдія,** 19·15 Оборона памяти, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Концерт мандоліністів, 19·50 Акт. фейлетон 20·00 Як провести свята, туррист. порадник, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт; Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 22·45 Гигієна молодої дівчини.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·21·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 24·75, Париж 34·97·—, Берлін 213·00, Цюріх 172·38, Голяндія 358·95, Прага 22·10, Італія 43·90, Нюйорк кабель 5·23 5/8. Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·88—8·91, Франки фр. 34·20—34·50 Дукати 81·30—81·80, Корони, 35·60—36·20, Рублі 46·50—46·49.

Срібло: Корони австр.: 0·36 — 0.37, Фльорени: 0·96 — 0·95, Рублі: 1·25 — 1·52.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 6. березня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко магазин	2·50 зол
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·80 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко сильна, на сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. березня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	I. кл.	за 1 кг.	1·00	зол.
Старі	„	„	0·80	„
Годовані качки	„	„	1·10	„
Годовані гуси	„	„	0·95	„
Індики	„	„	1·00	„
Індички	„	„	1·10	„
Пантарки	„	„	1·25	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Філія Союзу Українок повідомляє свої членкині, що в четвер 7. III. в год. 18 в домівці С. У. при вул. Сикстуській 44. відбудеться виклад д-ра Філяса під заголовком „Суспільне виховання в нашій дійсності“. 1073

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.